

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie M. S. – sędzi Sądu Rejonowego w K.
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2023 r.
sprawy w przedmiocie wyłączenia SSN Tomasza Demendeckiego
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

postanowił

wyłączyć SSN Tomasza Demendeckiego od rozpoznania sprawy o
sygn. akt I ZO 41/22.

UZASADNIENIE

W Sądzie Najwyższym Izbie Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa dyscyplinarna sędzi M. S., zarejestrowana pod sygn. akt II ZO 49/22. Sędzią wyznaczonym do rozpoznawania tej sprawy został Tomasz Demendecki, w stosunku do którego w dniu 20 października 2022 r. obrońca sędzi M. S. wniósł, w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2023, poz. 1093; dalej: u.SN), o zbadanie spełnienia przez niego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Sprawa ta zawisła przed Sądem Najwyższym – Izbą Odpowiedzialności Zawodowej pod sygn. akt I ZB 30/22.

Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej zarządzeniem z dnia 3 listopada 2022 r., w oparciu o wynik losowania, do rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 30/22 wyznaczył skład orzekający w osobach: SSN Monika Koba, SSN Zbigniew Puskarski, SSN Jarosław Sobutka, SSN Dariusz Kala, SSN Dariusz Świecki. W sprawie wyznaczono również

zastępców członków składu orzekającego w osobach sędziów SN Mirosława Sadowskiego oraz Mariusza Załuckiego.

Obrońca sędzi M. S. w dniu 9 listopada 2022 r. złożył wniosek o wyłączenie SSN Mariusza Załuckiego od udziału w sprawie o sygn. akt I ZB 30/20. Sprawa ta zarejestrowana została pod sygn. akt I ZO 41/22, natomiast do jej rozpoznania w wyniku losowania wyznaczony został SSN Tomasz Demendecki.

SSN Tomasz Demendecki w dniu 18 lipca 2023 r. złożył oświadczenie, w oparciu o art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., w którym wskazał, iż istnieje bezwzględna podstawa wyłączenia z mocy ustawy, gdyż sprawa o sygn. akt I ZB 30/22 dotyczy go bezpośrednio.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stanowisko SSN Tomasza Demendeckiego co do potrzeby jego wyłączenia jest zasadne, jednak na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., a nie na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.

Zgodnie z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio. Wykładnia językowa tego określenia wskazuje, że chodzi tu o sprawę, która wprost ma związek z osobą sędziego, a więc taka sprawa, rozstrzygnięciem której sędzia jest osobiście zainteresowany. Zwrot „bezpośrednio”, którym posługuje się powołany przepis oznacza zatem, że pomiędzy sprawą określonego sędziego, a jego osobą nie ma ogniw pośrednich. Taka sytuacja zachodziłaby, kiedy, na przykładzie wynikającym z układu procesowego w sprawie, określony sędzia miałby orzekać w postępowaniu prowadzonym w trybie art. 29 § 5 u.SN dotyczącym jego osoby, co jednak nie ma miejsca. Sytuacja, kiedy do sprawy w przedmiocie wyłączenia sędziego wylosowanego do rozpoznania sprawy, której przedmiotem są okoliczności z art. 29 § 5 u.SN, wyznaczony został sędzia, co do którego ma zostać wydane rozstrzygnięcie w oparciu o ten przepis, prowadzi natomiast do wniosku o istnieniu relacji pośredniości pomiędzy osobą sędziego, a postępowaniem w trybie art. 29 § 5 u.SN. Ogniwem pośrednim pomiędzy postępowaniem w przedmiocie okoliczności z art. 29 § 5 u.SN a osobą sędziego jest właśnie postępowanie w przedmiocie wyłączenia sędziego, w którym miałby orzekać.

Choć więc w sprawie nie zachodzi okoliczność z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., jak wskazał w swoim oświadczeniu SSN Tomasz Demendecki, nie ulega wątpliwości, że co do jego osoby zachodzi przesłanka z art. 41 § 1 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Nie chodzi zatem o stwierdzenie braku bezstronności, ale o ustalenie takiego stanu, który w odbiorze zewnętrznego obserwatora, mógłby prowadzić do podejrzenia o braku obiektywnego, bezstronnego rozstrzygnięcia sprawy. Taka sytuacja zachodzi w sprawie I ZO 41/22, gdyż SSN Tomasz Demendecki rozstrzygając wniosek o wyłączenie sędziego w istocie kształtowałby w określony sposób skład sądu, który następnie miałby orzekać w sprawie bezpośrednio go dotyczącej, a więc w sprawie I ZB 30/22. Taki stan rzeczy jest w sposób oczywisty niepożądany z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, gdyż także w sprawie w przedmiocie wyłączenia sędziego należy dążyć do sytuacji, kiedy wykluczone są wątpliwości co do bezstronności orzekającego w niej sędziego.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]